

Till
Energi- och digitaliseringsminister
Khashayar Farmanbar
Infrastrukturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Angående Svenska kraftnäts hantering av flaskhalsavgifter

Som bekant innebär den interna delningen av Sverige i fyra regionala elprisområden att det skapas kapacitetsintäkter när kraftledningarna inte klarar att flytta el i sådan omfattning att priserna jämnas ut. Dessa intäkter hanterar Svenska kraftnät (i egenskap av TSO).

Hantering av dessa regleras av elhandelsförordningen 2019:943 artikel 19.

Syftet med elområden är att successivt utjämna priser. Kapacitetsintäkterna är ett viktigt verktyg för detta. Vid stora prisskillnader så växer beloppen. Det är en indikation på stora behov av åtgärder för utjämning.

Enligt artikel 19.2 skall pengarna därför gå till aktiva motköp (som erbjuder kapacitet till köpande elområde och därmed trycker ner priser) och investeringar i ny kapacitet (kraftledningar). Om möjligheterna att göra detta uttömts kan medel även användas för justering av nätavgifter.

Svenska kraftnät skall senast i mars inlämna en rapport – baserad på en blankett – där man anger hur man föreslår att dessa skall användas. Rapporten beträffande 2021 års inkomster inkom till Energimarknadsinspektionen den 19 januari 2022. I bifogade memo återges denna.

Energimarknadsinspektion skall granska om syftena med artikel 19.2 formellt kan anses uppfyllda.

Vi hänvisar till bilagan och vill framföra följande.

1. Vår bedömning av SVKs planering är att den är mycket passiv. Totalt finns 30 miljarder till förfogande. Planen inrymmer i huvudsak kostnadstäckning för redan genomförda åtgärder. Sydvästlänken hade projektstart 9 augusti 2012 och avslutades juli 2021 men SVK vill nu använda 5,6 miljarder av inkomsterna till denna redan avslutade investering.
2. Endast 90 miljoner har använts till motköp och planerna för 2022 är på samma nivå (100 miljoner). Omsättningen (spotmarknadspriser) i Sverige är 74 miljarder, vilket visar att detta belopp är helt försumbart.

Vi föreslår därför att regeringen ger SVK i uppdrag att snarast inkomma med förslag på en mer aktiv handlingsplan för dessa medel.

För det första behövs en plan för **motköp** i syfte att öka tillgänglig kapacitet i bristområden. Detta betyder också aktivt arbete med prisutjämning. 2019 uppvaktade vi regeringen för att tillse att ÖVT i Malmö (400 MW) skulle kunna finnas kvar som reserv för detta syfte, vilket avvisades.

a) Gå igenom aktiva aktörer som kan erbjuda kapacitet med små åtgärder

Det finns bland annat en rad aktörer, exempelvis lokala energiverk, som har möjlighet att vidta åtgärder för att erbjuda kapacitet. En tydlig strategi kan också åstadkomma intresse att skapa ny sådan kapacitet med kort varsel.

b) Systematiska motköp med grannländer

Det är fullt möjligt att även göra motköp med Norge och Danmark för att avlasta deras behov av kapacitet, vilket ökar tillgängliga volymer i SE3 och SE4. Det bör ingå i uppdraget att belysa detta, inklusive att titta på möjliga avtalskonstruktioner. Danmark, Holland och Tyskland är exempel på länder med sådana avtal – som ingås på ministernivå – och i dessa ingår motköp som metod att hantera relationen.

För det andra behövs aktivitet för att öka takten i nätinvesteringar. ACERs regelverk för vad intäkterna kan användas till är mycket brett vad gäller metoder. Dessa torde också vara möjliga att utveckla. Vi föreslår konkret bland annat följande:

a) Marknadskoppling av energiöar bör finansieras med kapacitetsinkomster

Detta är en viktig möjlighet för att avlasta ledningar så att kapaciteten därigenom ökar. Kapacitetsinkomster bör användas för att bygga ut stamnätet till havs, så att energiöar (vindkraftparker) kan anslutas. Detta gör att projektörernas risker och kostnader minskar. Anslutning av dessa kraftverk kan gå rakt in i sina respektive elområden och därmed lämna plats i sammanlänkade förbindelser. Vi bedömer att detta är inom regelverket (art 3(1) ix). Annars bör detta förhandlas med ACER.

b) Stöd regionala/lokala nät

Det bör också snabbt studeras hur regionala nät kan stöttas. Dessa har finansiering genom systemet med koncessioner men vissa typer av satsningar bör kunna komma i fråga. Detta kan förbättra likviditeten i marknaden.

c) Sjökabel

NKT är ett svenskt företag som är världsledande på högströmskablar. De bygger nu sjökablar längs kusten för sammanlänkning, till exempel i UK. Detta är sammanlänkning som blir snabbare och billigare än på land och bör snabbutredas.

Att dela ut medel i form av sänkta nätavgifter är möjligt efter att 19.2 genomförts. Men för svensk del är detta en tveksam insats. För det första är det oklart om detta fortplantas till slutkunderna. För det andra innebär det en generell sänkning vilket i praktiken innebär att elområde 3 och elområde 4 (som betalar mest i kapacitetsavgifter) flyttar över ytterligare resurser till norr, med lägre spotpriser och kraftiga skatterabatter.

Malmö den 18 februari 2022

SYDSVENSKA HANDELSKAMMAREN

Stephan Muechler
VD

Per Tryding
vVD

Kopia:

Generaldirektör Energimarkandsinspektionen, Anne Vadasz Nilsson
Generaldirektör Svenska kraftnät, Lotta Medelius-Bredhe

Bilaga: Memorandum om Svenska kraftnäts planering av kapacitetsintäkter